

N:o 33.

Ank. till Riksd. Kansli den 31 Mars 1885, kl. 3 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändringar i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862.

Lag-Utskottet afgifver härmed utlåtande öfver en från Andra Kam-maren till Utskottet hänvisad motion, N:o 41, af Herr *K. P. Arnoldson*, om vissa ändringar i gällande förordning om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 Maj 1862.

Enligt de föreskrifter, som meddelades i Kongl. förordningen af den 23 Maj 1862, om kommunalstyrelse i Stockholm, säger motionären, vore hufvudstaden för val af stadsfullmäktige indelad i fem valkretsar, som hvar-dera utsåge 20 fullmäktige, och som till sitt omfång bestämdes af magistra-ten. — Men valkretsarnes fördelning skedde icke efter folkmängd, utan efter bevillning, så att en ungefärligen lika stor summa af bevillning för fastighet eller inkomst fölle på hvarje krets. — Stockholms stad vore emellertid det enda samhälle i riket, der denna grund för representationsrättens fördelning tillämpades. I alla andra fall bestämdes antalet representanter i förhållande till folkmängden. Så vore fallet vid valen till Riksdagens båda Kamrar och till landstingen, med hvilka Stockholms stadsfullmäktige närmast vore att jemföra. Äfven antalet fullmäktige i alla andra städer inom riket be-rodde af deras respektiva folkmängd. — Som det varit att vänta, hada åt-skilliga olägenheter och ojemnheter blifvit en följd häraf. De mindre, men rikare stadsdelarne gäfvé vid val af fullmäktige städse utslaget gent emot de större och fattigare. — Härtill komme de oegentligheter, som uppstode i följd af det stadgande, enligt hvilket valkretsarnes antal fastsloges till fem, hvarigenom, då rika församlingar sammansloges med fattiga, naturligen in-

träffade, att den rikare församlingen vid valen alltid kunde öfverrösta den fattigare, äfven om den senare vore mera folkrik. — Att denna ojemnhet i den kommunala representationens fördelning icke gerna kunde förblifva utan inverkan på dess beslut, låge i sakens natur. Äfven med bästa vilja att visa all möjlig opartiskhet kunde det svårligen undgås, att de stadsdelar i någon mån blefve tillbakasatta, som ej bland kommunens valda ombud erhållit tillräckligt många representanter, hvilka der vore i stånd att bevaka deras rätt och föra deras talan. — Det syntes alltså högeligen önskvärdt, att hvarje valkrets måtte få välja det antal fullmäktige, som närmast svarade mot dess folkmängd, och att kommunallagen ändrades i detta syfte. Men dervid fordrades ej blott, att antalet valde från de olika kretsarne förändrades, utan äfven, att sjelfva valkretsindelningen fotades på en helt annan och mera naturlig grund. — Enklast och riktigast vore dervid att låta valkretsarne sammanfalla med hufvudstadens territoriella församlingar. Indelningen i församlingar hade sin förutsättning i stadens historiska utveckling och borde därför erbjuda en fullt naturlig grund för indelningen i valkretsar. — Då vidare antalet af stadens fullmäktige utgjorde 100, borde det stadgas, att det antal fullmäktige, som hvarje krets utsåge, borde vara i det närmaste lika med det procenttal af stadens befolkning, som derinom hade sin bostad. — Ännu en omständighet förtjenade härvid att tagas i betraktande. I fall Stockholm framdeles komme att för val af riksdagsmän indelas i valkretsar, skulle detta enligt paragraf 16 Riksdagsordningen ske »på sätt om val till stadsfullmäktige är stadgadt.» Af denna anledning vore det dubbelt angeläget, att den nuvarande, delvis rent af onaturliga hopkopplingen af olika stadsdelar med första upplöstes och ersattes med en efter behofvet bättre lämpad kretsindelning. — På grund af det nu sagda föreslår motionären, att Riksdagen ville för sin del besluta sådana ändringar i Kongl. förordningen af den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm, att *dels* hvarje territoriell församling vid val af stadens fullmäktige skulle utgöra en valkrets, *dels* hvarje sådan valkrets skulle utse det antal fullmäktige, som närmast svarar mot dess folkmängd.

Utskottet har sig icke bekant, att mot de för närvarande med afseende å val af stadsfullmäktige gällande grunder för Stockholms indelning i valkretsar något allmännare missnöje inom kommunen försports. Icke heller torde den af motionären framställda anmärkning, att, till följd af sättet för stadsfullmäktigvalen i hufvudstaden, dess stadsfullmäktige skulle mera tillgodose de rikare stadstrakternas behof, än de fattigares, vara öfverenstämande med verkliga förhållandet. Det har hittills i allmänhet ansetts önsk-

ligt, att förslag till förändringar i kommunalförordningen för Stockholm, för att tillvinna sig afseende, utginge från kommunen sjelf; och minst torde det böra ifrågakomma att på enskild motion af en icke af Stockholms stad vald riksdagsledamot, i hvilkens motion icke någon af representanterna för hufvudstaden instämt, vidtaga högst genomgripande förändringar i den för hufvudstaden gällande kommunalförordning.

Utskottet hemställer,

att motionen icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 31 Mars 1885.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.